

Heinolan, Orimattilan ja Hollolan kuntien yhteinen kotoutumisohjelma

Sisällys

Heinolan, Orimattilan ja Hollolan kuntien yhteinen kotoutumisohjelma	1
1. Johdanto	1
2. Kotoutumisohjelman ja kotoutumispalvelujen taustaa	2
a) Maahan muuttaneiden taustatiedot ja tarpeiden kartoitus	2
b) Kotoutumispalvelut ja monialainen yhteistyö	2
3. Kotoutumista tukevat toimenpiteet	3
a) Ohjaus ja neuvonta	3
b) Palvelutarpeen ja osaamisen arviointi sekä kotoutumissuunnitelman laadinta	4
c) Kotoutumiskoulutuksen järjestäminen 1.1.2025 alkaen	4
d) Yhteiskuntaorientaatio ja osallisuus	4
e) Työllistymisen tukeminen	5
4. Seuranta ja arviointi	5
5. Tiedottaminen ja viestintä	6
6. Resurssit ja rahoitus	6

1. Johdanto

Kotoutumisohjelma on Heinolan, Hollolan ja Orimattilan kuntien yhteistyössä laatima ohjelma. Sen laatimiseen on osallistunut Päijät-Hämeen Liiton vetämä maakunnallinen työryhmä, jossa on kuntien, hyvinvointialueen, ELY:n ja Päijät-Hämeen työllisyysalueen edustajia.

Kotoutumisohjelman tavoitteena on edistää maahan muuttaneiden kotoutumista ja osallisuutta yhteiskunnassa. Ohjelma on laadittu työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) kotoutumisen tarkistuslistan pohjalta, joka määrittelee perusvaatimukset ja suositukset tehokkaalle kotoutumisohjelmalle.

[Kotoutumisohjelma](#) on kunnan järjestämä kotoutumisen alkuvaiheen palvelukokonaisuus.

Kotoutumisohjelman palveluiden tavoitteena on edistää maahanmuuttajan kotoutumista, työllisyyttä tai yrittäjyyttä, osaamista ja työelämävalmiuksia. Kotoutumisohjelma tukee myös yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja tasa-arvon toteutumista sekä terveyttä ja hyvinvointia. Kotoutumisohjelman sisältämät palvelut tukevat arjen kansalaistaitoja sekä osallistumista järjestötoimintaan ja muuhun yhteiskunnalliseen toimintaan.

2. Kotoutumisohjelman ja kotoutumispalvelujen taustaa

a) Maahan muuttaneiden taustatiedot ja tarpeiden kartoitus

Ohjelman alussa esitetään kuntien maahanmuuttajaprofiilit, jotka sisältävät tietoa maahan muuttaneiden määrästä ja taustasta. Tämä auttaa kohdentamaan kuntiemme palvelut ja resurssit oikein.

Ulkomaan kansalaiset kunnittain 31.12.2023 (tuorein tieto):

Heinola 656

Orimattila 408

Hollola 430

Eniten kansalaisia em. kunnissa on seuraavista maista: Venäjä, Viro, Ukraina, Thaimaa, Syyria, Afganistan ja Filippiinit.

Heinola ja Hollola vastaanottavat 15 kiintiöpakolaista vuosittain. Orimattila luopui pakolaiskiintiöstä 1.1.2024 alkaen. Lokakuun 2024 lopussa kunnissa oli tilapäisen suojelun oleskeluluvalla kuntapaikan rekisteröineitä seuraavasti: Heinola 47 henkilöä, Orimattila 99 henkilöä ja Hollola 10 henkilöä. Orimattilan suurta määrää selittää Orimattilassa toimiva vastaanottokeskus, jonka asukkaista moni on rekisteröinyt kotikunnan.

Muut ulkomaan kansalaiset ovat muita kuin pakolaistaustaisia ja heidän taustaansa ei tilastoissa ole tarkemmin määritelty.

Kunnan kotoutumispalvelut on suunnattu kaikille maahanmuuttajataustaisille kunnan asukkaille. On hyvä huomioida, että kaikki maahanmuuttajataustaiset eivät kuitenkaan ole automaattisesti kotoutumispalvelujen asiakkuudessa, vaan niihin ohjaudutaan aina tarvittaessa joko itse tai esimerkiksi yhteistyötahon ohjaamana.

b) Kotoutumispalvelut ja monialainen yhteistyö

Kunnalla on kokonaisvastuu kotoutumisen palvelujen järjestämisestä. Kotoutumispalvelut sisältävät sekä asiakasohjausta että laajempaa hallinnollista työtä kotoutumisen asioissa. Kotoutumispalveluiden suunnitteluun ja toteutukseen kunnan lisäksi osallistuu aina useampi taho ja verkostot ovat laajoja. Yhteistyötä tehdään muiden tahojen, kuten paikallisten viranomaisten, kolmannen sektorin, oppilaitosten ja hyvinvointialueen kanssa. Nämä palvelut koostuvat mm. kielikoulutuksesta, työvoimapalveluista, sosiaali- ja terveyspalveluista sekä viranomaisyhteistyöstä esim. ELY-keskuksen ja ulkomaalaispoliisin kanssa.

Palvelut pyritään suunnittelemaan aina henkilökohtaisesti asiakkaan tarpeet huomioiden. Asiakasta avustetaan tarvittaessa henkilökohtaisesti esim. asioimaan eri oppilaitoksissa, kunnan muissa toimipisteissä, KELA:ssa tai järjestöissä. Kotoutumisen onnistumisen kannalta on tärkeää, että asiakas kohdataan henkilökohtaisesti ja häntä pyritään ohjaamaan yhden luukun periaatteella laaja-alaisesti. Sujuva yhteistyö ja verkostojen tuttuus mahdollistaa tarvittaessa mutkattoman ja sujuvan ohjauksen toisen palvelun piiriin.

Heinolan, Orimattilan ja Hollolan kunnissa toimii yhteinen kolmen kunnan maahanmuuttokoordinaattori, joka huolehtii palvelujen toimivuudesta kotoutujille ja eri verkostojen välisestä yhteistyöstä. Yhteistyötä tehdään kunnan eri toimialojen sisäisesti, esimerkiksi varhaiskasvatuksen ja valmistavan opetuksen sekä työllisyyspalvelujen kanssa. Kotoutuminen pyritään jatkossa näkemään entistä enemmän poikkihallinnollisena tavoitteena ja arvona. Tätä tulee edistämään mm. eri toimialojen yhteensulautuminen ja kuntien sisäiset kotoutumisen edistämisen työryhmät (Heinolassa kotoutumispalvelut yhdistyvät osaksi

hyvinvoinnin- ja työllisyyden palvelualueita, Hollolassa elinvoiman palvelualueita ja Orimattilassa elinvoiman toimialaa).

Maahanmuuttokoordinaattori osallistuu myös laajempiin maa- ja valtakunnallisiin yhteistyöverkostoihin ja alueellisten kotoutumispalvelujen kehittämiseen. Tiedonvaihto eri palveluntarjoajien välillä on sujuvaa ja yhteistyötä rakennetaan paikallisissa maahanmuuttotyön ja kotoutumisen verkostoissa. Näihin kuuluvat mm. paikalliset kolmannen sektorin järjestöt ja seurakunta, oppilaitokset ja hyvinvointialueen edustajat.

Heinolassa Jyränkölän Setlementti on toiminut tärkeänä yhteistyökumppanina kunnan maahanmuuttopalveluille. Jyränkölä on tarjonnut vapaan sivistyksen opetuksen lisäksi erityisesti kotoutumiskoulutusta maahanmuuttajille. Kotoutumispolkuja on pystytty räätälöimään asiakkaan tarpeiden mukaisesti yhdistämällä perinteistä kielen opetusta ja työharjoitteluita/-kokeiluja. ja ohjautuminen kotoutumiskoulutukseen on toiminut hyvinkin matalalla kynnyksellä non-stop periaatteella. Heinolassa eri järjestöt ja seurakunta ovat myös aktiivisesti olleet tukemassa kotoutumistyötä ja järjestäneet mm. yhteisiä tapahtumia kaupungin kanssa.

Orimattilassa ja Hollolassa ei vuoden 2024 loppuun mennessä ole toiminut paikallista kotoutumiskoulutuksen järjestäjää, vaan asiakkaat on ohjattu koulutuksiin Lahteen. Kotoutumislain tuomien muutosten vuoksi on mahdollista, että vuodesta 2025 alkaen myös näissä kunnissa toimii paikallinen kotoutumiskouluttaja. Tällöin yhteistyötä aletaan rakentamaan niin pian kuin mahdollista.

Orimattilassa ja Hollolassa vapaaehtoistoiminta on ollut vahvana osana kotoutumisen tukemisessa. Eri paikallisjärjestöt ovat yhteistyössä järjestäneet erilaisia kerhoja ja tapahtumia maahanmuuttajille, sekä tukeneet uusia tulokkaita esimerkiksi tavara- ja ruokalahjoituksin. Toiminta on aktiivista ja laajaa.

Kolmesta kunnasta Orimattila on ainoa, missä toimii Kotokunnan ylläpitämä vastaanottokeskus. Vastaanottokeskuksen kanssa pidetään säännöllistä yhteyttä ja Orimattilan kaupunki on järjestänyt sen kanssa yhteisiä infoja vastaanottokeskuksen asukkaille esimerkiksi kuntapaikan rekisteröimiseen ja kunnan palveluihin liittyen.

Hollola ja Orimattila ostavat erikseen palvelua International House Lahdelta (IHL) 1.1.2025 alkaen, johon sisältyy mm. asiakasohjausta ja -neuvontaa, tapahtumien järjestelytukea, Newcomer's Guide:n perusnäkyvyys, osaamisen jakamista ja monikielisen yhteiskuntaorientaation opetussuunnitelma. Perussopimuksen lisäksi kunnat voivat halutessaan ostaa varsinaisen yhteiskuntaorientaation toteutusta tai muita lisäpalveluita International House Lahdelta. Palveluntuottaja (IHL) tuottaa tilastotietoa sopimuskunnan kotoutumispalveluiden tiedolla johtamisen tueksi puolivuositain. IHL ja sopimuskunnat (mukaan lukien Hollola ja Orimattila) perustavat ohjausryhmän, joka luo viitekehyksen toiminnalle. Siitä käyvät ilmi yhteiset tavoitteet ja mittarit, toimintaperiaatteet, viestintään ja tiedonvaihtoon liittyvät asiat sekä koulutukseen ja osaamisen kehittämiseen liittyvät asiat.

3. Kotoutumista tukevat toimenpiteet

a) Ohjaus ja neuvonta

Kunnan on tarjottava kotoutujille matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalveluita. Heinolassa, Orimattilassa ja Hollolassa toimii kolmen kunnan yhteinen maahanmuuttokoordinaattori, jonka palvelut on

suunnattu kaikille vieraskielisille kunnissa taikka muille kotoutumisasiosta kiinnostuneille/ohjausta tarvitseville. Heinolassa ja Hollolassa toimii maahanmuuttokoordinaattorin työparina kotoutumisohjaajat, jotka vastaavat arjen tuesta ja matalan kynnyksen ohjauksesta ja neuvonnasta maahanmuuttajille. Ohjauskäynnit tapahtuvat pääsääntöisesti ajanvarauksella. Myös matalan kynnyksen päivystyspalvelua tarjotaan mahdollisuuksien mukaan.

b) Palvelutarpeen ja osaamisen arviointi sekä kotoutumissuunnitelman laadinta

Kunnan kotoutumispalvelujen virkasuhteessa oleva työntekijä (maahanmuuttokoordinaattori) laatii palvelutarpeen arvioinnit ja niiden pohjalta kotoutumissuunnitelmat niille palveluihin ohjautuville aikuisille maahanmuuttajataustaisille asiakkaille, jotka eivät ole työttömiä työnhakijoita (esimerkiksi kotivanhemmat). Usein aikuisen kotoutumissuunnitelmaan sisällytetään perheen alaikäisten lasten kotoutumisen tavoitteita, esimerkiksi harrastukseen ohjautumista. Työvoimapalvelut vastaavat uusien työttömien työnhakijoiden palvelutarpeen arvioinnista ja kotoutumissuunnitelman laadinnasta. Tarvittaessa ne tehdään monialaisesti yhteistyössä kunnan kotoutumispalvelujen ja/tai hyvinvointialueen kanssa. Työllisyysalueella tulee olemaan vastinparit kunnan kotoutumisen työntekijälle, jolla varmistetaan sujuva yhteistyö.

Kotoutumissuunnitelmien laatiminen toteutetaan KOTO-digi -hankkeessa tuotettavan työkalun avulla.

c) Kotoutumiskoulutuksen järjestäminen 1.1.2025 alkaen

Maahanmuuttaneille järjestetään kotoutumiskoulutusta ja räätälöityjä kielikursseja eri taitotasoille. Kotoutumiskoulutus sisältää kieli- ja kulttuuriopintoja sekä työhöntutustumisjaksoja ja työharjoitteluita. Lisäksi tarjotaan tietoa jatko-opinnoista ja niihin hakeutumisesta, jotka parantavat maahan muuttaneiden mahdollisuuksia päästä työmarkkinoille. Lisäksi tarjotaan oppimisvaikeuksien tunnistamista ja tukea. Kunnan kotoutumispalvelut tekevät tiivistä yhteistyötä kotoutumiskoulutuksen järjestäjätahon kanssa.

Kotoutumiskoulutuksen päätteeksi toteutetaan kielitaidon päättöttestaus.

Kotoutumiskoulutusta alueella järjestävät seuraavat tahot:

Heinolassa: Jyränkölään Settlementti

Orimattilassa: Koulutuskeskus Salpaus

Hollolassa: Koulutuskeskus Salpaus

d) Yhteiskuntaorientaatio ja osallisuus

Yhteiskuntaorientaation järjestämiseksi etsitään yhteisiä ratkaisuja eri yhteistyötahojen kanssa. Tavoitteenamme on, että yhteiskuntaorientaatio on toiminnassa 1.1.2025 alkaen, kuten uusi kotoutumislaki säättää.

Yhteiskuntaorientaation on vähintään sisällettävä tietoa Suomessa asumisesta, elämisestä ja työskentelemisestä, suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta sekä yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista. Yhteiskuntaorientaatiolla on tarkoitus vahvistaa kotoutuja-asiakkaan arjen kansalaistaitoja ja osallisuutta, ymmärrystä suomalaisesta yhteiskunnasta, työelämästä sekä omista oikeuksista ja velvollisuuksista.

Maahan muuttaneiden osallisuutta tuetaan monella eri tavalla. Kunnan kotoutumispalvelut tekevät tiivistä yhteistyötä paikallisjärjestöjen ja vapaaehtoisverkoston kanssa. Maahan muuttaneiden osallistumista

järjestöjen toimintaan ja vapaaehtoistyöhön tuetaan. Lisäksi kaikkia iästä riippumatta tuetaan ja ohjataan harrastustoiminnan pariin. Harrastuksiin ilmoittautumisissa autetaan. Tarvittaessa osallistutaan tutustumiskäynneille.

Yhteistyötä eri kolmannen sektorin toimijoiden ja seurakunnan kanssa vahvistetaan mm. paikallisissa maahanmuuttotyön verkostoissa, jotka kokoontuvat kolme-neljä kertaa vuodessa. Kotoutumispalvelut ovat osallistuneet myös yhteisten tapahtumien toteutukseen, joissa kohderyhmänä ovat olleet maahan muuttaneet henkilöt.

Päijät-Hämeen alueella toimii muutama maahanmuuttajayhdistys, jonka kanssa tarvittaessa asioidaan mm. uusien perheiden arjen tukemiseen ja verkostojen löytymiseen liittyvissä kysymyksissä.

e) Työllistymisen tukeminen

Työvoimapaalvelut vastaavat maahanmuuttajataustaisten työttömien työnhakijoiden kotoutumissuunnitelmien laadinnasta, työhönvalmennuksesta ja mentorointiohjelmista, jotka auttavat maahanmuuttajia löytämään työtä ja sopeutumaan työyhteisöön. Työllisyysalue järjestää yhteistyössä yritysten ja kuntien kanssa työkokeilu- ja harjoittelupaikkoja maahanmuuttajille.

Muiden kuin työttömien työnhakija-asiakkaiden (esimerkiksi kotona olevien vanhempien, pääasiassa äitien) osalta työllistymistä tukevia palveluita tarjotaan kunnan työllisyyspalvelujen toimesta. Näitä voivat olla esimerkiksi erilaiset työpajat. Lisäksi hyödynnetään alueella toimivien järjestöjen ja oppilaitosten jne. toimintaa.

Päijät-Hämeen alueella toimii useita maahan muuttaneiden työllistymistä tukevia ja kansainväliseen rekrytointiin liittyviä hankkeita/projekteja. Maahanmuuttokoordinaattori on toiminut erilaisten hankkeiden (mm. Razom ja ESME) ohjausryhmissä. Alueella on järjestetty ja aiotaan jatkossakin järjestää erilaisia tilaisuuksia, joiden tavoitteena on tuoda tietoisuutta kansainvälisen osaamisen ja rekrytoinnin mahdollisuuksista. Tässä asiayhteydessä kansainvälisillä osaajilla tarkoitetaan kaikkia maahan muuttaneita taustasta riippumatta. Yhteistyötä tehdään paljon myös paikallisten oppilaitosten kanssa. Näin tuetaan myös maahanmuuttaja-asiakkaiden jatko-opintoihin ohjautumista ja tiedonvälitystä palveluista.

Ajantasaisessa tiedonvaihdossa työllistymisen, kielen oppimisen ja osaamisen kartoittamisen mahdollisuuksista hyödynnämme mm. [Osaamisenpaikka.fi](https://www.osaamisenpaikka.fi) – sivustoa sekä [Ossi-portaalia](https://www.ossi-portaalia.fi) .

4. Seuranta ja arviointi

Kotoutumisohjelman ja kotoutumistyön toteutumista seurataan mm. kuntien maahanmuuttotyön osavuosikatsausten ja vuosikatsausten yhteydessä sekä hyvinvointisuunnitelmia laadittaessa.

Kotoutumisohjelman maakunnallinen valmistelutyöryhmä jatkaa yhteisiä tapaamisia, joissa seurataan kotoutumisohjelman toteutumista ja jaetaan tietoa käyttökelpoisista toimintamalleista, joita voisi hyödyntää.

5. Tiedottaminen ja viestintä

Kotoutumisohjelmat tallennetaan kuntien internetsivuille. Kotoutuminen sisällytetään myös osaksi kuntien hyvinvointisuunnitelmaa.

Tiedotamme kotoutumisohjelmasta ja sen tarjoamista palveluista selkeästi ja helposti saatavilla olevilla materiaaleilla vähintään englanniksi ja suomeksi. Viestinnässä hyödynnetään erilaisia kanavia, kuten kuntien verkkosivuja ja sosiaalista mediaa.

6. Resurssit ja rahoitus

Ohjelman toteuttaminen vaatii riittävät resurssit ja rahoituksen. Tämä sisältää henkilöstöresurssit, koulutusmateriaalit, tilat ja muut tarvittavat välineet. Rahoituslähteenä on ensisijaisesti kunnan/kaupungin budjetti, jota täydentävät mahdolliset muualta, kuten valtiolta saatu rahoitus. Resurssikysymykset huomioidaan kunnan talousarviomenettelyn mukaisesti. Näiden linjausten pohjalta kunnan kotoutumisohjelma tarjoaa kattavan ja hyvin suunnitellun polun maahan muuttaneiden kotoutumisen tukemiseksi. Tämä parantaa maahan muuttaneiden mahdollisuuksia menestyä ja integroitua kuntaan/kaupunkiin ja alueelle tehokkaasti.

Kotoutumisohjelma on laadittu: 5.12.2024

Kotoutumisohjelmaa kuvaavan asiakirjan yhteyshenkilö

Maahanmuuttokoordinaattori Marianna Kemppi

marianna.kemppi@heinola.fi, 044-4694372

Lähteet:

- [TEM: Koto24 Kotoutumisohjelma Tarkistuslista](#)

- Työ- ja elinkeinoministeriön ohjemateriaali kotoutumisen järjestämisestä **【19】** **【20】** **【21】**

- Kuntaliiton Koto24 -info: [Koto2024-suomi.pdf \(kuntaliitto.fi\)](#)